

Remissyttrande

Datum
2020-10-09

Dnr
01669-2020

Mottagare
m.remissvar@regeringskansliet.se

Ert Dnr
M2020/00554/Nm

Kopia till
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se

Handläggare
Anna Ek
anna.ek@havochvatten.se

Direkt
010-698 60 48

Yttrande över betänkandet SOU 2020:10 Stärkt lokalt åtgärdsarbete- att nå målet Ingen övergödning

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) välkomnar en utredning om stärkt lokalt åtgärdsarbete. Utredningen berör en rad faktorer som är av stor betydelse för att stärka arbetet mot övergödning, såsom styrmedel, förstärkt uppföljning och satsning på åtgärdssamordnare, men har också vissa brister som gör det svårt att dra slutsatser om förslagen.

Behov av helhetsperspektiv inom vattenförvaltningsarbetet

- Utredningen saknar det helhetsperspektiv på vattenfrågorna som krävs i vattenförvaltningsarbetet, både vid nationell planering och vid planering på avrinningsområdesnivå. Övergödningsfrågan behöver vara en integrerad del i vattenförvaltningsarbetet, i enlighet med vattenförvaltningsförordningen.

Behov av systematik och fördjupning kring styrmedel

- Utredningen saknar den systematik kring styrmedel som behövs för att analysera drivkrafter och hinder för lokalt åtgärdsarbete. Det handlar både om att göra analysen med utgångspunkt från olika styrmedel och att analysera de olika stegen i processen från politiska beslut ned till genomförande av fysiska åtgärder.
- Vi saknar ett helhetsgrepp kring finansiering av åtgärder, bland annat hur genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken kan bidra och hur alla övriga stödformer kan samverka. Vi saknar en systematisk redovisning av hur de olika styrmedlen kan kombineras för att nå längre.

Synpunkter på förslagen

- Vi anser att det inte är effektivt att ta fram nya parallella planer utan vill utveckla och förbättra de underlag som tas fram för åtgärds-

program enligt vattenförvaltningsförordningen där vi särskilt vill poängtera avrinningsområdesperspektivet.

- Vi är positiva till en ökad satsning på samordningsfunktioner i län och kommuner och ser behov av fler åtgärdssamordnare, men utredningens förslag är för otydligt.
- Vi är positiva till att ta en central nationell roll för att stödja, samordna och utvärdera lokalt åtgärdsarbete, men rollen behöver tydliggöras och avgränsas, samt genomföras tillsammans med länsstyrelserna.
- Vi är positiva till att utveckla etappmål inom övergödningsområdet men föreslagna etappmål är inte tillräckligt utredda.
- Vi avstyrker de nuvarande förslagen om strandskydd och biotopskydd då de inte är tillräckligt utredda.
- Vi avstyrker förslagen om blå fånggrödor då förslagen inte är tillräckligt utredda.
- Vi tillstyrker förslagen om förstärkt uppföljning och mer statliga pengar till LOVA-åtgärder.
- Vi tillstyrker förslaget om fortsatt utredning om resultatbaserade miljöersättningar inom landsbygdsprogrammet.
- Vi tillstyrker att utreda ett system för ekologisk kompensation.
- Vi avstyrker förslaget om miljöhänsyn för hästhållare då det saknar en genomgång av hur olika styrmedel kan kombineras för att minska påverkan från hästhållningen.
- HaV tillstyrker fortsatt utredning om reglerna om markavvattningsföretag.

HaVs regeringsuppdrag ”Pilotområden mot övergödning” slutredovisas 31 mars 2021, och där kommer vi fördjupa våra synpunkter i flera av utredningens frågor.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Generella synpunkter

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) välkomnar utredningen om stärkt lokalt åtgärdsarbete, det finns ett stort behov av ytterligare åtgärder mot övergödning i sjöar, kust och hav. Frågorna som ställs i kommittédirektivet om hur drivkrafter för lokalt åtgärdsarbete kan förstärkas och hur styrmedel kan utvecklas och förstärkas är centrala för att öka åtgärdstakten.

HaV har ett regeringsuppdrag ”Pilotområden mot övergödning” som ska slutredovisas 31 mars 2021. HaV ska ”identifiera kostnadseffektiva åtgärder för att nå god ekologisk status med avseende på näringsämnen” samt ”redovisa förslag till hur åtgärdsplanering kan stärkas och vilka incitament som krävs för att de åtgärder som behövs mot övergödning ska komma till stånd”. Det finns överlapp mellan regeringsuppdraget och utredningens direktiv, och vi kommer därför inte fördjupa våra synpunkter i detta remissvar utan hänvisa till regeringsuppdragets slutredovisning i mars 2021.

I vårt yttrande har vi inriktat oss på övergripande synpunkter och tar inte ställning till samtliga förslag då många av utredningens förslag behöver utredas vidare.

Behov av helhetsperspektiv inom vattenförvaltningsarbetet

HaV ser tydliga kopplingar mellan utredningen Stärkt lokalt åtgärdsarbete och utredningen En utvecklad vattenförvaltning (SOU 2019:66) och dess eventuella genomförande. Utredningen föreslog en tydligare nationell planering av vattenförvaltningsarbetet, vilket enligt HaV kan ge det helhetsperspektiv som krävs för att göra avvägningar mellan olika samhällsintressen, synliggöra synergier mellan miljömål och andra samhällsmål samt ge en starkare koppling till de globala målen och Agenda 2030. En politisk förankring av den långsiktiga inriktningen på vattenförvaltningsarbetet som utredningen föreslår ger bättre förutsättningar att utveckla de styrmedel som nämns nedan.

En förutsättning för effektiv nationell planering är att utgå från åtgärdsbehovet på avrinningsområdesnivå, med övergödningen som en integrerad del i vattenförvaltningen enligt vattenförvaltningsordningen. Den nationella planeringen och avvägningen är sedan en viktig förutsättning för distriktsvisa åtgärdsprogram och förvaltningsplaner liksom för ett effektivt lokalt åtgärdsarbete på avrinningsområdesnivå, från källa till hav. Det innebär en planering med helhetssyn på alla nivåer, från avrinningsområde till nationell nivå, vilket vi utvecklat ytterligare i vårt yttrande avseende SOU 2019:66.

Vi ser även kopplingar till flera andra aktuella utredningar, men vill särskilt nämna det regeringsuppdrag Naturvårdsverket (NV) fick i juni 2020 (M2020/01034/Me). I uppdraget ska NV i samverkan med Folkhälsomyndigheten, Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket och HaV utveckla samarbetsformer och genomföra åtgärder i syfte att främja en mer enhetlig och effektiv tillsyn enligt miljöbalken. HaV ser att utveckling av administrativa styrmedel som tillsyn är viktiga för att minska övergödningen.

Behov av systematik och fördjupning kring styrmedel

Utredningens uppdrag har varit att föreslå hur övergödningen av kustvatten, sjöar och vattendrag effektivt kan minskas genom stärkt lokalt åtgärdsarbete. Vi saknar i utredningen den systematik som behövs för att analysera drivkrafter/incitament och hinder för lokalt åtgärdsarbete. Det handlar både om att göra analysen med utgångspunkt från olika styrmedel och att analysera de olika stegen i processen från politiska beslut ned till genomförande av fysiska åtgärder.

För att utreda varför åtgärder görs, eller inte görs, på lokal nivå behövs en förståelse för vilka åtgärder som genomförs på grund av lagstiftning och vilka som genomförs på frivillig väg. Detta är särskilt viktigt inom lokalt åtgärdsarbete mot övergödning då svensk miljöpolitik till stor del bygger på frivilliga åtgärder för att åtgärda diffusa utsläpp som leder till övergödning. Administrativa (legala) styrmedel är grunden för de fysiska åtgärder som ska genomföras enligt befintlig lagstiftning medan frivilliga fysiska åtgärder uppmuntras genom informativa och ekonomiska styrmedel. Det påverkar även definitionen av lokalt åtgärdsarbete då man behöver tydliggöra att det både innebär åtgärder som genomförs genom lagstiftning och de åtgärder som genomförs genom frivillighet.

Exempel på en lokal fysisk åtgärd som nämns i utredningen, och som genomförs utifrån administrativa styrmedel som lagkrav, är åtgärdade enskilda avlopp. Lagstiftning, vägledning från nationella och regionala myndigheter och framför allt kommunernas tillsyn leder till fysiska åtgärder och godkända små avlopp. Drivkrafter att genomföra åtgärder hos den enskilda fastighetsägaren kan vara informationskampanjer från kommunen, eget miljöengagemang att värna naturen, ökat fastighetsvärde, grupptryck från grannar, känsla av rättvisa, att det är lätt att göra rätt, med mera. En viktig anledning för fastighetsägaren att agera är också att undgå att tillsynsmyndigheten utfärdar ett vitesföreläggande och begär utdömmande av vitet om avloppsanläggningen inte åtgärdas.

Exempel på en lokal fysisk åtgärd som nämns i utredningen, och som genomförs på frivillig väg, är anläggande av våtmarker mot övergödning. Genom information och rådgivning till markägare från exempelvis Greppa

näringsen eller en åtgärdssamordnare skapas ett ökat intresse och engagemang, liksom kunskap om processen att anlägga en våtmark. Genom möjligheten att söka ekonomiskt stöd från exempelvis landsbygdsprogrammet, LONA-medel eller LOVA-medel skapas ekonomiska drivkrafter att genomföra åtgärden. Här finns inga lagstadgade krav. Även här finns andra drivkrafter som eget miljöengagemang, gruppträck, att få uppskattning, vilja att göra rätt med mera.

Våra synpunkter nedan på utredningens förslag har sin grund i bristen på systematik och förståelse för förutsättningar för det lokala åtgärdsarbetet som vi beskrivit ovan. Vi saknar ett helhetsgrepp kring finansiering av åtgärder, bland annat hur genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitikerna kan bidra och hur alla övriga stödformer kan samverka. Vi saknar en systematisk redovisning av hur de olika styrmedlen kan kombineras för att nå längre.

Samhällsplaneringens roll för minskad övergödning

HaV saknar i utredningen en analys av samhällsplaneringens roll för att minska övergödningen. Vi noterar att övergödningens problem många gånger sammanfaller med en hög grad av exploatering, och anser att samhällsplanering är ett viktigt administrativt styrmedel mot övergödning, allt ifrån kommunernas planeringsansvar ned till enskilda beslut enligt plan- och bygglagen. Vi skulle välkomna den utredning som föreslogs i förarbetet till de nya bestämmelserna i 5 kap miljöbalken om kopplingar mellan åtgärdsplaner och plan- och bygglagen (2017/18:243) för att stärka tillämpningen av lagstiftningen.

Synpunkter på förslagen

9.1.1 Förslag kommunerna och åtgärdsarbetet

Utifrån vår övergripande synpunkt om styrmedel ovan är förslaget för otvetydigt för HaV att ta ställning till. Vi vill framföra följande synpunkter:

- För ett effektivt vattenförvaltningsarbete bör inte flera parallella planer tas fram. Underlag från ett avrinningsområdesperspektiv är grunden för ett effektivt vattenförvaltningsarbete. Vid fastställande av miljö kvalitetsnormer ska behovet av åtgärder för en bättre miljö avvägas mot andra behov i samhället, vilket underlättas av en nationell handlingsplan som gjort avvägningar på nationell nivå enligt SOU 2019:66. En avrinningsområdesvis åtgärdsplanering är också en förutsättning för en mer lokal åtgärdsplanering.
- Genom avrinningsområdesvis åtgärdsplanering synliggörs lagkraven i Sverige och hur långt det arbetet kan nå för att uppnå miljö kvalitetsnormerna. Det skapar även förutsättningar för att

övergödningsfrågan blir en integrerad del i vattenförvaltningsarbetet. Kommunerna har en viktig roll i arbetet för en bättre vattenmiljö genom att med samhällsplanering och tillsyn, samt som verksamhetsutövare, ta sitt ansvar för att miljö kvalitetsnormerna följs.

- Vi har förståelse för att kommunerna har behov av större konkretisering av åtgärdsbehovet. Men detta bör tydliggöras och utvecklas i den avrinningsområdesvisa åtgärdsplaneringen, och vid behov kan mer operativa planer på delavrinningsnivå komplettera dessa. Denna planering behöver även ha en stark koppling till kommunens översikts- och detaljplanering.
- Genom avrinningsområdesvis åtgärdsplanering ökar också möjligheten till mellankommunalt samarbete och samplanering av både tillsyn och samhällsplanering, liksom frivilliga åtgärder genom kommunalt engagemang och andra frivilliga insatser. Många kommuner tar ett betydelsefullt ansvar för att själva eller genom vattenråd arbeta med frivilligt lokalt åtgärdsarbete, och spelar därmed, som utredningen skriver, en viktig roll i det lokala åtgärdsarbetet. Utredningen borde i större uträkning fördjupa sig i vilka drivkrafter som finns i de kommuner som tar denna frivilliga roll.
- Som utredningen lyfter är ett lokalt engagemang betydelsefullt för lokalt åtgärdsarbete. Vi vill därför belysa att det finns fler aktörer än kommuner som tar en aktiv roll i det frivilliga åtgärdsarbetet. I den lokala samverkan kring åtgärdsplaneringen bör det lokala engagemanget hos andra aktörer få en viktig roll för genomförande av åtgärder, alltifrån ideella organisationer till länsstyrelsen. Vi vill också lyfta betydelsen av allmänhetens deltagande i åtgärdsplaneringen för att uppfylla artikel 14 i vattendirektivet om aktiv medverkan i genomförandet av vattendirektivet.
- Kommunerna kan enligt nuvarande lagstiftning inte åläggas att genomföra frivilliga åtgärder, åläggas att anställa åtgärdssamordnare eller åläggas att bidra i egenfinansiering av åtgärds kostnader. Vilket kopplar till vår övergripande synpunkt om styrmedel ovan.

9.1.2 Förslag åtgärdssamordning mot övergödning

HaV är positiva till en ökad satsning på samordningsfunktioner i län och kommuner. Utifrån vår övergripande synpunkt om styrmedel ovan är förslaget i sin helhet för otydligt för HaV att ta ställning till. Vi vill framföra följande synpunkter:

- Vi håller med om att det finns ett stort behov av fler åtgärdssamordnare för att stödja det frivilliga lokala åtgärdsarbetet. Men det är viktigt med en helhetssyn på vattenfrågorna för en effektiv lokal åtgärdssamordning, där även övriga miljöproblem beaktas. Annars finns risk att skapa nya miljöproblem när man löser ett annat. Helhetssynen ger även möjlighet till samordningsvinster mellan åtgärder för olika miljöproblem.
- Genom avrinningsområdesvis planering, tillsammans med en nationell planering enligt SOU 2019:66, kan geografiska områden synliggöras där särskilda insatser med åtgärdssamordning, regionalt stöd och samordning från länsstyrelserna samt en nationell stödfunktion behöver förstärkas.
- Det är viktigt att särskilja vad som ligger inom kommunernas befintliga ansvar enligt lagkrav (och kommunernas självbestämmande om hur de organiserar sig internt kring detta uppdrag) och kommunernas frivilliga åtgärdsarbete att vara aktiv i den interna och externa samordningen av frivilliga åtgärder.
- Länsstyrelserna har på regional nivå en befintlig viktig roll att genom vägledning stödja kommunernas ansvar inom samhällsplanering och tillsyn för att uppnå miljökvalitetsnormerna, liksom ett tillsynsuppdrag över kommunernas arbete. Utredningen borde ha analyserat om, och isåfall hur, detta kan behöva stärkas.
- Länsstyrelserna har på regional nivå en viktig roll att stödja frivilligt lokalt åtgärdsarbete genom sitt uppdrag att analysera åtgärdsbehov inom vattenförvaltningen, betala ut bidrag till åtgärder (exempelvis landsbygdsprogrammet, LOVA och LONA), prövning av vattenverksamhet och samverkan i vattenförvaltningen. Denna roll bör utökas till ett regionalt stöd för lokalt åtgärdsarbete i samarbete med en nationell stödfunktion (se nästa punkt).
- Vi håller med om behovet av kontinuitet och långsiktighet i framförallt det frivilliga lokala åtgärdsarbetet, men även inom tillsynen, för att upprätthålla engagemang och förtroende. Det handlar både om personell långsiktighet för att bygga förtroende och en ekonomisk långsiktighet i bidrag och andra satsningar.
- Utredningen har inte tagit hänsyn till rådighetsfrågor i tillräcklig utsträckning. En åtgärdssamordnare finansierad av statliga medel såsom LOVA kan i nuläget inte genomföra åtgärder som genom lagkrav ska genomföras av kommunerna såsom till exempel tillsyn och samhällsplanering.
- Utredningen borde i större utsträckning ha analyserat hur det lokala åtgärdsarbetet som utgår från lagkrav bör genomföras tillsammans

med det frivilliga. Hur bör det organiseras och hur kan det finansieras? Hur kan verksamhetsutövare samordna sig inom avrinningsområdet? Vilka fördelar finns om kommunerna får en utökad roll? Kan andra organisationer ha den rollen om kommuner inte vill eller inte kan?

9.1.3 Förslag stödfunktion för lokal övergödningssamordning

Utifrån vår övergripande synpunkt om styrmedel ovan är förslaget för otydligt för HaV att ta ställning till. Vi vill framföra följande synpunkter:

- HaV är positiv till att ta en central nationell roll för att stödja, samordna och utvärdera lokalt åtgärdsarbete, men rollen behöver tydliggöras och avgränsas. Uppgiften behöver även kopplas till HaVs uppdrag att samordna genomförandet av vattenförvaltningen och myndighetens roll generellt enligt instruktionen.
- Länsstyrelsernas roll för att stödja lokalt åtgärdsarbete på regional nivå är lika viktig, och behöver även tydliggöras, avgränsas och samordnas med det nationella stödet.
- En nationell roll för att stödja lokalt åtgärdsarbete behöver fortsätta genomföras i samverkan med Jordbruksverket, vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och LRF, med flera.
- På samma sätt som vi anser att vattenförvaltningen behöver genomföras med helhetsperspektiv vill vi se över möjligheten att ta ett nationellt ansvar för att utveckla stöd för lokalt åtgärdsarbete utifrån en större bredd av vattenrelaterade miljöproblem.
- Vi ser att flera nya åtgärdssamordnare nu startar upp sitt arbete genom bidrag av framförallt LOVA-medel. Det innebär att behovet att ge stöd till fler än de 20 LEVA-områden som nu ingår i satsningen ökar snabbt, och regional och nationell planering behöver ta höjd för detta behov.

Förslag på etappmål (9.2 och 9.3)

HaV anser att de föreslagna etappmålen inte är tillräckligt utredda för att ta ställning till. Vi är dock positiva till att utveckla etappmål inom övergödningssområdet för att tydliggöra vägen framåt och ge en gemensam ambitionsnivå för berörda aktörer i åtgärdsarbetet. För att etappmålen ska bli funktionella och uppföljningsbara bör de formuleras utifrån ett helhetsperspektiv kring övergödningssfrågan och bygga på underlag som innehåller samhällsekonomiska konsekvensbedömningar.

Angående etappmål om enskilda avlopp vill vi framföra följande synpunkter:

- Det är inte enbart avståndet till kust och sjö som är avgörande vid prioritering av åtgärder mot övergödning, utan även till exempel retentionspotential och de små avloppens bidrag i förhållande till andra källor.
- Olika sektors bidrag till övergödningssproblematik varierar i olika avrinningsområden men även inom avrinningsområdet. Prioritering behöver göras genom avrinningsområdesvis åtgärdsplanering utifrån nationella mål för att möjliggöra ett kostnadseffektivt åtgärdsarbete.
- Vi anser att åtgärdsarbetet behöver inkludera alla små avloppsanläggningar som är dimensionerade upp t.o.m. 200 pe och inte enbart de som är enskilda eftersom det finns ett behov av att även allmänna avloppsanläggningar har en tillfredställande rening.

Angående etappmål om gödselanvändning vill vi framföra följande synpunkter:

- För att minska övergödningsspåverkan är det viktigare med behovsanpassad gödsling och effektivt utnyttjande av näringen, oavsett om det är stallgödsel eller mineralgödsel som används.
- Styrmedlen behöver även ta hänsyn till kostnadseffektivitet.

Angående etappmål om våtmarker vill vi framföra följande synpunkter:

- Utformning och placering av våtmarken är avgörande för effektiviteten för att minska övergödningen. Att enbart fokusera på areal är inte ett effektivt målarbete.
- Kostnadseffektivitet behöver finnas i åtgärdsplaneringen. Det innebär att utgå från lokala förhållanden och flera olika typer av åtgärder mot övergödning.

Förslag på undantag från strandskydd och biotopskydd (9.3.3 och 9.3.4)

HaV avstyrker förslagen i deras nuvarande utformning då de inte är tillräckligt utredda. Vi vill framföra följande synpunkter:

- Den pågående utredningen om översyn av strandskyddet (M2019:01) bör slutföras och redovisas innan ändringar görs i det regelverk som berör strandskyddet.
- Vi delar utredningens slutsats att strandskydd och biotopskydd kan ha en hämmande effekt i anläggandet av våtmarker vid lokalt åtgärdsarbete, men frågan behöver utredas vidare. En bredare

ansats behövs kring såväl strand- som biotopskydd vid miljöåtgärder då frågan är generell och inte är knuten till ett enskilt miljöproblem eller åtgärd.

- Förslaget att våtmarker och dammar som har anlagts före ikraftträdandet ska omfattas av ett generellt undantag från strandskyddet och biotopskyddet är inte tillräckligt utrett för att bedömas, men vi ser tillämpningsproblem med förslaget.

9.4 Förstärkning av förutsättningarna för upptag av näringsämnen från havet

HaV avstyrker förslagen om blå fånggrödor då de inte är tillräckligt utredda. Vi vill framföra följande synpunkter:

- Vi saknar helhetsperspektivet av blå fånggrödors effektivitet jämfört med andra restaureringsåtgärder.
- Vi saknar kopplingen till avrinningsområdesvis planering av åtgärder mot övergödning, åtgärdernas potential för närsaltsupptag och analys av kostnadseffektivitet.
- Vi ser brister i analysen kring Västerhavets behov.
- Vi saknar en analys av potentialen för algodling i Östersjön, trots att flera arter så som *Ulva*, *Cladophora* och *Furcellaria* förekommer, och *Furcellaria* skördas redan på kommersiell skala i Estland.
- Vi saknar kretsloppsanalys, hur kan fånggrödorna återföras i kretsloppet?

Angående förslaget om borttagande av krav på tillstånd för odling av sjöpungar och alger vill vi ge följande synpunkter:

- Det går inte att göra en bedömning av konsekvenser av förslaget.
- Vi anser att det behöver tas ett helhetsgrepp i en enskild utredning, för samtliga olika vattenbruk, om dessa verksamheter ska omfattas av tillståndsplikt, anmälningsplikt eller undantag för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken.

Angående förslag gällande områden för odling av blå fånggrödor vill vi framföra följande synpunkt:

- Frågor som gäller geografisk planering för odling av blå fånggrödor bör kunna hanteras inom ramen för arbetet med den gemensamma strategin för fiske och vattenbruk, samt i den handlingsplan för vattenbruk som Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten driver tillsammans.

9.5.1 Förslag gällande uppföljning och utvärdering av LOVA

HaV tillstyrker förslaget. Vi vill framföra följande synpunkter:

- Vi delar utredningens uppfattning att vi behöver fortsätta utveckla uppföljningen för att öka effektiviteten och följa effekten av styrmedlet.
- Vi delar inte uppfattningen att det är oklart hur LOVA-bidrag idag används. Detta framgår tydligt i länsstyrelsernas åiterrapportering till Havs- och vattenmyndigheten.
- Däremot ser vi ett behov av tydligare styrning för att säkerställa att LOVA-bidrag inte används till andra syften än LOVA samt även en mer behovsstyrd fördelning av LOVA-bidraget till länsstyrelserna.
- LOVA bidrag får även användas till att ta fram planer, genomföra förstudier och informera inför ett genomförande av en fysisk åtgärd. I dessa LOVA-projekt kan direkta effekter på vattenmiljön vara svåra att följa upp och bör snarare kopplas till de fysiska åtgärderna som eventuellt genomförs som en följd av att dessa underlag tagits fram.

9.5.2 Förslag förstärkning av LOVA

HaV tillstyrker förslaget. Vi vill framföra följande synpunkter:

- Vi delar utredningens analys att långsiktighet och förutsägbarhet kring ekonomiska bidrag är av stor betydelse för lokalt åtgärdsarbete och en ökad åtgärdseffektivitet.
- Vi ser ett behov av att ytterligare öka stödsatsen genom att ge varje länsstyrelse mandat att avgöra finansieringsgraden i det egna länet (upp till 100%).
- Vi ser att utvecklingen av LOVA-förordningen 2018 (med nya typer av åtgärder samt en ökad bidragsandel) har resulterat i fler nya projekt och en ökad förbrukning av LOVA-bidraget.
- Det ökade budgetanslaget till LOVA har på ett generellt plan möjliggjort mer resurser till åtgärder och strategiskt vattenvårdsarbete i regionerna.
- Vi saknar en helhetsbild av finansiering av övergödningsåtgärder tillsammans med Landsbygdsprogrammet.
- Vi vill lyfta hur viktigt det är med en balans mellan medel för åtgärdssamordning respektive medel till lokala vattenvårdsåtgärder. Vi bedömer att en aktiv åtgärdssamordning ökar antalet åtgärder och ökat behov av anslag till LOVA och annan finansiering.

9.5.3 Förslag gällande resultatbaserade miljöersättningar

HaV tillstyrker förslaget att resultatbaserade ersättningar utreds vidare. Vi ser ersättningsformen som en viktig del av framtidens åtgärdsarbete. Myndigheten deltar därför också i arbetet med att utveckla resultatbaserade ersättningar bland annat inom ramen för regeringsuppdraget CAP & Hållbarhet.

9.5.4 Förslag gällande kompensationsåtgärder

HaV tillstyrker att utreda ett system för ekologisk kompensation. Det skulle kunna medföra att mer kostnadseffektiva åtgärder kan prioriteras samtidigt som principen om att förorenaren betalar upprätthålls.

9.6.1 Förslag om miljöhänsyn för hästhållare

HaV avstyrker förslaget då det saknar en genomgång av hur olika styrmedel kan kombineras för att minska påverkan från hästhållningen. Vi vill framföra följande synpunkter:

- Vi ser behov av fortsatt utredning för att minska hästhållningens miljöpåverkan. Men den bör utgå ifrån en kombination av styrmedel, utreda en utveckling av samhällsplaneringens möjligheter samt genomföras i samverkan med hästorganisationerna.
- Fortsatt utredning bör bygga vidare på befintlig kunskap om styrmedel. Vi ser flera initiativ som startar just nu med satsning på viktiga informativa styrmedel, exempelvis Greppa näringens miljörådgivning riktad till hästgårdar och satsningen ”Varje skit räknas” som drivs av Race For The Baltic tillsammans med LRF Häst och Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS).

9.6.2 Förslag om regler om markavvattningsföretag

HaV tillstyrker förslaget att utreda reglerna kring markavvattningsföretagen. Vi håller med om att reglerna kring markavvattningsföretagen kan upplevas som ett hinder för det lokala åtgärdsarbetet i jordbrukslandskapet.

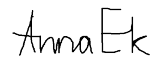
9.6.3 Förslag om näringsupptag från havet

Förslaget är inte tillräckligt utrett för HaV att ta ställning till.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Jakob Granit efter föredragning av utredaren Anna Ek. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningscheferna Johan Kling och Mats Svensson, enhetscheferna Signild Nerheim och Mia Dahlström, tf enhetschefen Susanna Hogdin samt utredarna Robert Almstrand och Anneli Harlén medverkat.

Jakob Granit

Anna Ek